

Idéblad

Tryggare och Mänskligare Göteborg vill lyfta fram olika exempel på trygghetsarbete som pågår i staden genom offentliga och privata aktörer, föreningar, eldsjälar och många andra. Tanken är att inspirera till nya trygghetsskapande processer.

..... Göteborgs centrala brottsförebyggande råd .....

Tryggare
Mänskligare
Göteborg

UTBILDNING SOM GÖR DET LÄTTARE ATT VÅGA FRÅGA

Henrik Gustafson, kvartersvärd för Bostadsbolaget i Lundby, är en av de fastighetsskötare som gått kvinnofridsutbildningen "Våga fråga". Kursen omfattade bland annat diskussioner om hur man hanterar misstankar om våld, fakta om problemet och information om vart man kan hänvisa människor vidare.

"VÅGA FRÅGA"

UTBILDNINGSPROJEKT MOT VÅLD
I NÄRA RELATIONER

Våld mot kvinnor förekommer i alla typer av områden och samhällsklasser. Anmälningarna blir allt fler men mörkertalet beräknas till uppemot 80 procent. I projektet "Våga fråga" har man därför utbildat fastighetsskötare och störningsjourpersonal i kvinnofridsfrågor.

**Störningsjouren
och bostadsbolagens
fastighetsskötare arbetar
i människors hem. Där kommer
de ibland i kontakt med helt
andra problem än läckande
kranar och hög musik.
Som mäns våld mot kvinnor.
I Lundby har därför dessa
yrkesgrupper utbildats i
kvinnofridsfrågor.**

Var tionde kvinna har blivit utsatt för våld av sin nuvarande partner. Ett av tio barn beräknas uppleva våld i hemmet. Anmälningarna om kvinnomisshandel blir fler och var 2007 närmare 27 000. Fler anmäler – men våldet har också ökat. Mörkertalet, de fall som aldrig når polisen, beräknas till uppemot 80 procent.

Ovanstående siffror gjorde ett outplånligt intryck på Henrik Gustafson när han gick kvinnofridsutbildningen "Våga fråga":

– Det var en jätte-aha-upplevelse att det är så vanligt – och att så många barn är drabbade! Innan varken visste eller trodde jag att det var så, men nu har jag med mig den bilden hela tiden i jobbet, berättar Henrik Gustafson, som är kvartersvärd för Bostadsbolaget i stadsdelen Lundby på Hisingen i Göteborg.

Pilotprojektet "Våga fråga" är en utbildning för fastighetsskötare och störningsjourpersonal. Bakom satsningen står stadsdelsförvaltningen i Lundby, för-

eningen Fastighetsägare Centrala Hisingen (FCH), Brottsförebyggande rådet i Lundby, Hisingenpolisen samt utbildningsföretaget Amphi Produktion, som specialiserat sig på jämställdhets- och genusfrågor och höll i själva kursen.

Ett erbjudande gick ut till Störningsjourens personal och, via FCH, till fastighetsägare i Lundby. Under 2008 gick ett 50-tal personer utbildningen, som fått projektmedel från nationella Brottsförebyggande rådet, Brå.

– Projektet initierades av Lundbys brottsförebyggande råd, men idén började växa fram när folkhögskolan Hela Världen här i Lundby hörde av sig och frågade hur stadsdelen jobbar med kvinnofridsfrågor. Då började vi i socialtjänsten diskutera med FCH om nya sätt att angripa problemet. Vi frågade oss bland annat vilka vi behöver nå och vilka som kan ha nytta av kunskap i de här frågorna, berättar Lena Stenfeldt, socialsekreterare i Lundby och projektledare för "Våga fråga".

– Fastighetsskötare och Störningsjourens personal är två grupper som genom jobbet kan bli involverade i den typen av situationer – men kanske inte alltid har verktygen för att hantera dem, säger Malin Uller, processledare på Lundbys stadsdelsförvaltning, samordnare för Lundbys brottsförebyggande råd och medlem av projektets styrgrupp.

Den bilden bekräftades också i de intervjuer med målgrupperna som Amphi Produktion gjorde inför utbildningen. För även om det kan vara mindre svårt för en "neutral" person än för en granne att fråga om en kvinna far illa, så framkom att det upplevdes som ett problem att det inte fanns några klara rutiner eller någon entydig bild av hur man bör agera vid misstankar om våld eller hur man tolkar olika signaler och tecken.

– På ett sätt kan det vara lättare i min roll. Om jag kan hänvisa till att "grannarna har hört saker", då har jag ju något att luta mig mot. Men om jag är där för att laga ett kylskåp så kan man ju inte bara fråga "slår din man dig?", säger Henrik Gustafson.

Därför ägnades en stor del av utbildningen åt diskussioner och rollspel med utgångspunkt i verkliga situationer som de intervjuade berättat om.

– Det blev väldigt värdefulla och bra samtal om vad man ska göra och inte. Vi har till exempel tidigare haft som rutin att bara ringa på om det är en pågående störning. Men i den här typen av situationer kan det ibland vara ett fruktansvärt liv när grannarna ringer,

men helt tyst när vi kommer dit, säger Göran Åhman, trygghetskonsulent på Störningsjouren, som också har gått utbildningen.

Fakta om själva problemet var också en central del av kursen. Förutom siffror och statistik talade man även om mekanismer och mönster när det gäller våld i nära relationer.

– Det var viktig kunskap som gav förståelse för problematiken i stort, säger Göran Åhman.

En tredje väsentlig ingrediens i utbildningen var information om vart man kan hänvisa drabbade kvinnor och förövare vidare. Kursdeltagarna fick även en "checklista" över vad som är viktigt att tänka på, hur man ska agera och vilka man ska kontakta, och plånbokskort med telefonnummer till bland annat polis, socialtjänst, kvinnojourer och sjukvård.

– Utbildningen handlar ju inte om att omskola de här yrkesgrupperna till socialarbetare, utan om att de ska kunna förmedla kontakt till andra som kan erbjuda hjälp och stöd, betonar Lena Stenfeldt.

Lundbys brottsförebyggande råds samordnare Malin Uller är också mån om att betona att det goda samarbetet med polisen och FCH inom rådet hade stor betydelse för att "Våga fråga" skulle bli av.

Att projektet givit god utdelning framgår av Amphi Produktions kursutvärdering:

– Vi gjorde en enkät före utbildningen och ställde sedan samma frågor efteråt. Vi såg då en väldigt stor förändring av hur man upplevde de egna kunskaperna. Både när det gällde vad man ska göra i sådan här situationer och vart man kan hänvisa människor vidare, säger Emma Lundqvist, utbildningsledare på Amphi Produktion.

Projektet avslutades under 2008, men på Lundbys stadsdelsförvaltning och hos FCH ser man gärna att arbetsmodellen får någon form av fortsättning och även sprids till andra stadsdelar och fastighetsägare – och till fastighetsskötareutbildningar.

Kursdeltagarna är inne på samma linje:

– Alla som jobbar i andra människors hem borde gå en sådan här utbildning, säger Göran Åhman.

– Många fler skulle behöva få samma aha-upplevelse som jag fick, säger Henrik Gustafson.

SÅ GJORDE VI

- ▶ I pilotprojektet "Våga fråga" har omkring 50 fastighets-skötare och anställda hos Störningsjouren under 2008 gått en utbildning i kvinnofridsfrågor.
- ▶ Bakom projektet står stadsdelsförvaltningen i Lundby, föreningen Fastighetsägare Centrala Hisingen, Brottsförebyggande rådet i Lundby, Hisingenpolis och utbildningsföretaget Amphi Produktion.
- ▶ Projektet initierades av Brottsförebyggande rådet i Lundby och har fått projektmedel från nationella Brottsförebyggande rådet, Brå.
- ▶ Själva utbildningen leddes av utbildningsföretaget Amphi Produktion, som specialiserat sig på jämställdhets- och genusfrågor. Fastighetsskötarna hade ett utbildningstillfälle medan Störningsjourens personal träffades två gånger. De bägge yrkesgruppernas utbildningar var anpassade efter deras skilda arbetssituationer.
- ▶ Erbjudande om att gå utbildningen gick ut till Störningsjourens personal och, via föreningen Fastighetsägare Centrala Hisingen, till fastighetsägare i Lundby.
- ▶ I de intervjuer med målgrupperna som Amphi Produktion gjorde inför utbildningen framkom att det upplevdes som ett problem att det inte fanns några klara rutiner eller någon entydig bild av hur man löser den här typen av situationer eller tolkar olika signaler och tecken.
- ▶ Utbildningen bestod av tre huvuddelar:
  - ▶ Diskussioner och rollspel med utgångspunkt i verkliga situationer som framkommit i de förberedande intervjuerna.
  - ▶ Fakta om själva problemet. Både siffror och statistik och kunskap om mekanismer och mönster när det gäller våld i nära relationer.
  - ▶ Information om vart man kan hänvisa drabbade kvinnor och förövare vidare.
- ▶ Kursdeltagarna fick även en "checklista" över vad som är viktigt att tänka på, hur man ska agera och vilka man ska kontakta, och plånbokskort med telefonnummer till polis, socialtjänst, kvinnojourer, sjukvård, Kvinnofridslinjen, Utväg, Terrafem och andra som kan erbjuda hjälp och stöd.
- ▶ Av Amphi Produktions utvärdering framkom att kursdeltagarna tyckte att de fått mycket större kunskaper om hur de ska hantera misstankar om våld mot kvinnor och vart man kan hänvisa människor vidare.

KONTAKT

- ▶ Malin Uller, processledare på sdf Lundby och samordnare för Brå Lundby: 031-366 70 75, malin.uller@lundby.goteborg.se
  - ▶ Lena Stenfeldt, socialsekreterare i Lundby och projektledare för "Våga fråga": 031-366 74 59, lena.stenfeldt@lundby.goteborg.se
  - ▶ Emma Lundqvist, utbildningsledare på Amphi Produktion: 0709-90 36 92, emma.lundqvist@amphi.se
  - ▶ Pernilla Hallberg, projektledare på Fastighetsägare Centrala Hisingen: 031-23 90 20, 0706-02 02 02, pernilla.hallberg@fch.se
  - ▶ Borghild Håkansson, projektledare på Tryggare och Mänskligare Göteborg: 031-368 05 28, borghild.hakansson@stadshuset.goteborg.se
- Kvinnofridsportalen med information, länkar och kontaktuppgifter: www.kvinnofrid.se
Statistik om våld mot kvinnor, Brottsförebyggande rådet: www.bra.se

SVÅRIGHETER

- ▶ Henrik Gustafson: Att våga fråga är både det viktigaste och det svåraste.
- ▶ Henrik Gustafson: Det är lätt att man blir för engagerad i hyresgäster som man lärt känna och att man då tar med sig problemet hem.
- ▶ Malin Uller: Otrampad mark och nya sätt att jobba är alltid en utmaning.
- ▶ Göran Åhman: Misstanke om kvinnofridsbrott är ett komplext problem som kräver fingertoppskänsla. Inte minst för att det är en oerhört kränkande anklagelse om det skulle visa sig att misstanken inte stämmer.

LÄRDOMAR

- ▶ Henrik Gustafson: Att problemet är så vanligt och att det finns överallt var en viktig lärdom.
- ▶ Malin Uller: Det är viktigt att förankra projektet ordentligt hos olika aktörer och på olika nivåer, så att det får fäste i organisationerna.
- ▶ Emma Lundqvist: Det är viktigt att inför en utbildning kunna lägga mycket tid på en analys av nuläget.
- ▶ Göran Åhman: Det finns många mytbilder av hur både förövaren och offret "ska" se ut. Men allt är inte svart eller vitt.
- ▶ Pernilla Hallberg, projektledare FCH: Det är viktigt att även fastighetsägare tar aktiv del i den här typen av frågor. Inte minst för att kunna skapa trygga boende- och arbetsmiljöer.

TIPS

- ▶ Malin Uller: Utnyttja de möjligheter som finns att söka projektpengar - hos Brå, hos olika fonder och genom EU.
- ▶ Lena Stenfeldt: Anlita erfarna pedagoger med kunskap och kompetens.
- ▶ Lena Stenfeldt: Ta reda på målgruppens behov så att utbildningen hamnar på rätt nivå.
- ▶ Lena Stenfeldt: Våga tänka nytt!
- ▶ Emma Lundqvist: Jobba nära kursdeltagarna, till exempel med rollspel eller andra upplevelsebaserade övningar.
- ▶ Emma Lundqvist: Fokusera på konkreta möjligheter! Annars är det lätt hänt att man fastnar i att detta är svåra frågor.